

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
De heer E. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Ons kenmerk BR-2018-1453
Behandeld
door Hans-Peter Oskam
Telefoon 06-51695215
E-mail hoskam@netbeheernederland.nl
Datum 15 juni 2018

Onderwerp Reactie Netbeheer Nederland AmvB Experimenten
Elektriciteitswet 1998 en Gaswet

Geachte heer Wiebes,

Hartelijk dank voor het bieden van de gelegenheid om een reactie te geven op de concept AMvB Experimenten Elektriciteitswet 1998 en Gaswet. Netbeheer Nederland maakt graag van deze gelegenheid gebruik.

Voorafgaand aan onze reactie willen we nogmaals benadrukken dat in deze energietransitie het tempo elk jaar weer hoger komt te liggen en dat de opgave elk jaar groter en complexer wordt. Hierin is het cruciaal voor de netbeheerders om snel op alle ontwikkelingen te kunnen inspelen en daar dus voldoende wettelijke ruimte voor te hebben. Tegelijkertijd snappen we dat een heldere taakafbakening bijdraagt om een stabiel energiesysteem in te richten. We zien deze AmvB Experimenten en het bovenliggende wetsartikel dan ook niet los van de discussie over de taakafbakening. De kern van wet VEt voor ons is dat bij een strikte taakafbakening ook een ruimhartige en flexibele experimenteerregeling hoort zodat we de energietransitie niet onnodig vertragen. De belangrijkste uitgangspunten om voortvarend aan de slag te kunnen met experimenten zijn:

- Zoveel mogelijk toegestane ruimte als mogelijk binnen de Europese regelgeving. Alle artikelen moeten in principe open staan voor experimenten. Het hoofddoel van de regeling is om experimenten mogelijk te maken. Het is daarom noodzakelijk dat alle artikelen die een directe link hebben met deze doelen onthefbaar te maken. Dat is in de conceptregeling nu niet het geval.

- Een zo licht mogelijke en heldere toetsing vooraf, zodat je vooraf als netbeheerder bij een aanvraag zeker weet dat hij wordt goedgekeurd.
- Een zo kort mogelijk doorlooptijd met minimale administratieve lasten voor de aanvrager en de toetsers.

Onze leden en wij herkennen deze uitgangspunten op dit moment onvoldoende in de voorliggende teksten. In onze voorgaande brief hebben de netbeheerders een aantal grote zorgpunten geuit over de vormgeving van de AMvB en de aanvraagprocedure voor een ontheffing. De hoofdpunten daarin waren:

- Maak duidelijk dat de afwijzigingsgronden d,e,f en g niet van toepassing zijn op de netbeheerders. Netbeheerders moeten volgens wet al voldoen aan deze eisen.
- Geen inperking in het aantal te ontheffen experimenten, de energietransitie vraagt om ruim baan en niet een vooraf vastgesteld aantal experimenten.

Als de concept regeling onverkort wordt ingevoerd zullen bijvoorbeeld de volgende type experimenten niet mogelijk zijn:

1. Het opdoen van praktijkervaring met Smart Charging en flexibele tariefstructuren
2. Praktijkkennis van het transport en de conversie van nieuwe gassen (zoals waterstof en biogas)
3. Ervaring op doen met goedkopere en eenvoudige manieren aansluiten van hernieuwbare energie.
4. Het helpen opzetten van nieuwe lokale energiegemeenschappen met nieuwe tarief- en verkeningsmodellen.
5. Verschillende varianten op het gebied van lokaal sturen in de netten met bijpassende marktfacilitering

Als bijlage 1 treft u een overzicht van zorgpunten en concrete verbeter suggesties. Wij hebben uitwerkingen van voorbeelden voorhanden met verwijzingen naar de relevante passages in de regelgeving op grond vanwaar wij de verbeter suggesties doen. In bijlage 2 treft u een omschrijving van een aantal voorbeeld experimenten die de netbeheerders voornemens zijn uit te voeren en die niet mogelijk worden geacht onder de voorliggende regeling. In het licht van bovenstaande zorgen doen wij een dringend beroep op u om deze verbeter suggesties ter harte te nemen. Desgewenst kunnen wij deze suggesties nader toelichten op basis van de uitgewerkte voorbeelden. We zijn uiteraard bereid tot verder overleg en samenwerking.

Met vriendelijke groet,

André Jurjus
directeur

Bijlage 1: Zorgpunten en verbeter suggesties AMvB Experimenten

- Noodzakelijke uitbreiding van de lijst met te ontheffen artikelen.

Voor een werkbare experimenteerregeling is het noodzakelijk dat de lijst met wetsartikelen waarop een ontheffing nodig is, voldoende breed is om noodzakelijke en gewenste experimenten mogelijk te maken. Het hoofddoel van de regeling is om experimenten mogelijk te maken op het gebied van:

- Efficiënt gebruik van het net: alternatieven voor netverzwaring en het inkopen van flexibiliteit
- Praktijkkennis over marktmodellen
- Praktijkkennis over tariefreguleringsystematieken
- Hernieuwbare energie, energiebesparing en reductie van CO₂-uitstoot

Het is daarom noodzakelijk om zoveel mogelijk artikelen die een directe link hebben met deze doelen onthefbaar te maken. Dat is in de conceptregeling nu niet het geval. In het bijzonder merken wij op dat de wetsartikel die regelen dat de netbeheerder conform de codes werken niet onthefbaar zijn. Omdat vrijwel alle experimenten echter een ontheffing nodig hebben van de codes, is het noodzakelijk om deze artikelen onthefbaar te maken. Anders kunnen de experimenten niet in een eenduidige procedure worden aangevraagd en is er ook geen uitsluitel binnen 8 weken vanuit RVO. De ervaring leert dat de ACM alleen in een individueel en uitzonderlijke situatie die tot een ongewenste situatie leidt als gevolg van onverkorte toepassing van de codes, tot een dergelijke ontheffingverlening en dan voor een beperkte tijd overgaat. Voor deze procedure wordt verder de uniforme openbare voorbereidingsprocedure toegepast, waarmee zeer veel tijd gemoeid kan gaan.

De energietransitie vergt dat experimenten snel opgestart moeten kunnen worden en dat ervoor slechts een eenvoudige en snelle procedure gevolgd hoeft te worden. Ook moeten meerdere experimenten met het zelfde onderwerp mogelijk zijn. (voorbeeld: Een aantal jaren geleden heeft Liander een ontheffingsaanvraag ex. artikel 37a van de Elektriciteitswet 1998 voor een pilot met een dc-net voorbereid. ACM vond dat ter zake codewijzigingsvoorstellen moesten worden ingediend en dat de aanvraag zich niet leende voor ontheffing ex. artikel 37a. De gezamenlijke netbeheerders hebben vervolgens codewijzigingsvoorstellen voorbereid en ingediend. Begin april 2018 bleek dat de ACM een ontheffingsverzoek ex artikel 37a toch beter vind).

Om onze suggesties zo concreet mogelijk te maken hebben wij onderstaande lijst opgesteld, waarin elke suggestie wordt vergezeld met verwijzingen naar concrete experimenten. Voor een aantal belangrijke voorbeelden hebben wij uitgebreidere analyses voorhanden, die wij desgewenst met u kunnen bespreken. Het gaat om analyses van de volgende experimenten (zie bijlage 2):

1. Het opdoen van praktijkervaring met Smart Charging en flexibele tariefstructuren
2. Praktijkkennis van het transport en de conversie van nieuwe gassen (zoals waterstof en biogas)
3. Ervaring op doen met goedkopere en eenvoudige manieren aansluiten van hernieuwbare energie.
4. Het helpen opzetten van nieuwe lokale energiegemeenschappen met nieuwe tarief- en verekeningsmodellen.
5. Verschillende varianten op het gebied van lokaal sturen in de netten met bijpassende marktfacilitering

In artikel 2, eerste lid, onderdeel b van de concept regeling is nu opgenomen voor welke artikelen een ontheffing mogelijk is. Zonder een uitbreiding van deze lijst zien de netbeheerder geen zinvolle experimenten van de grond komen. We verzoeken deze lijst uit te breiden met de volgende artikelen van de Elektriciteitwet 1998 en Gaswet.

Elektriciteitswet 1998:

Artikel 16, eerste en tweede lid
Artikel 17, eerste lid
Artikel 23, tweede lid
Artikel 24, derde lid
Artikel 27, tweede lid
Artikel 31
Artikel 31b
Artikel 53
Artikel 54
Artikel 55
Artikel 56
Artikel 57
Artikel 58
Artikel 59

Gaswet:

Artikel 10, vierde lid
Artikel 10a
Artikel 10Aa
Artikel 14, eerste en derde lid
Artikel 22
Artikel 23
Artikel 24
Artikel 25
Artikel 26
Artikel 42a

1. Elektriciteitswet: Art. 16.1d: dit artikel regelt de verplichting van de netbeheerder voldoende reservecapaciteit voor het transport van elektriciteit aan te houden.

Zonder een ontheffing op dit artikel zijn er geen zinvolle experimenten op het gebied van efficiënt gebruik van het net mogelijk. Bij experimenten met alternatieven voor netverzwaring, zoals het inkopen van flexibiliteit, moet het mogelijk zijn de gebruikelijke reservecapaciteit niet aan te houden.

2. Elektriciteitswet: Art. 16.1^e: in samenhang met art. 23: dit artikel regelt de verplichting dat de netbeheerder iedereen moet aansluiten conform de codes.

Bij een experiment zou het bijv. mogelijk moeten zijn iemand die vrijwillig aan het experiment wil meewerken op een andere wijze aan te sluiten dan conform de codes, denk bijv. ook aan de pilot met gelijkstroom, maar ook aan de pilot waarbij aansluitingen voor laadpalen worden voorzien van extra software om het laden van elektrische auto's uit te stellen tot er voldoende transportcapaciteit op het net is en/of er voldoende duurzame energie voorhanden is.

3. Elektriciteitswet: Art. 16.1f: in samenhang met art. 24: dit artikel regelt de verplichting tot transport conform de codes

Bij een experiment zou met een deelnemer die vrijwillig aan het experiment wil meewerken, bijvoorbeeld ook voorwaardelijk transport moeten kunnen overeenkomen in de zin van bijv. bepaalde tijden beperkte mogelijkheid tot invoeding of afname, geen toepassing van de regels van congestiemanagement, geen compensatievergoeding bij transportonderbrekingen; niet de gebruikelijke transporttarieven etc. Denk bijv. aan de pilot waarbij aansluitingen voor laadpalen worden voorzien van extra software om het laden van elektrische auto's uit te stellen tot er voldoende transportcapaciteit op het net is en/of er voldoende duurzame energie voorhanden is.

4. Elektriciteitswet: Art. 16.2: betreft de taken van de landelijk netbeheerder;

Er moet rekening worden gehouden met praktijkexperimenten met microgrids zonder verbinding met het "vaste" net en dan mogelijk noodzakelijke/gewenste uitzonderingen (zoals voor de taken van de landelijk netbeheerder zoals balancering).

5. Elektriciteitswet: Art. 17.1 (alleen werkzaamheden t.b.v wettelijke taken verrichten)

Om een experiment te kunnen doen met slimme meters, bijvoorbeeld om te regelen dat aangeslotenen met behulp van een tool en/of extra software zelf de toegang tot slimme meterdata kunnen regelen, is het nodig dat netbeheerders de slimme meter van extra tools of software mogen voorzien. Doordat de netbeheerder dan tevens meer doet dan

nodig is voor de uitoefening van zijn wettelijke taken, is ook ontheffing van artikel 17.1 nodig. Dit artikel is noodzakelijk voor alle experimenten. Het uitvoeren van experimenten is strikt genomen immers geen wettelijke taak.

6. Elektriciteitswet: Art. 23, lid 2: zie hiervoor ook artikel 16, eerste lid, onderdeel e.

Ingeval van een experiment zal een netbeheerder echter aard en aantal deelnemers moeten kunnen bepalen en niet iedereen die dat wenst kunnen toestaan aan het experiment deel te nemen: deelname aan een experiment is vrijwillig en impliceert andere behandeling dan "normale aangeslotenen". Het moet daarom ook mogelijk zijn af te wijken van het discriminatieverbod (artikel 23, lid 2).

7. Elektriciteitswet: Art. 24, lid 3: zie hiervoor artikel 16.1.f

Ingeval van een experiment zal een netbeheerder echter aard en aantal deelnemers moeten kunnen bepalen en niet iedereen die dat wenst kunnen toestaan aan het experiment deel te nemen: deelname aan een experiment is vrijwillig en impliceert andere behandeling dan "normale aangeslotenen". Het moet daarom ook mogelijk zijn af te wijken van het discriminatieverbod (artikel 24, lid 3).

8. Elektriciteitswet: Art. 27, lid 2 Verplichting tot tariefstructuren

Dit artikel regelt o.a. dat iedere afnemer wordt aangesloten op het dichtsbijzijnde punt in het net. Om een experiment te kunnen doen waarbij een nieuwe vorm van nettopologie willen testen moet het mogelijk zijn hiervan af te wijken. Bijvoorbeeld voor het maken van stopcontact-op-land of gecombineerde aansluitingen met zon en wind.

9. Elektriciteitswet: Art. 31 en 31b: Het moet mogelijk zijn bij een experiment af te wijken van de "Technische codes" en de "Tarievencode".

Denk bijv. aan de pilot waarbij aansluitingen voor laadpalen worden voorzien van extra software om het laden van elektrische auto's uit te stellen tot er voldoende transportcapaciteit is op het net en/of er voldoende duurzame energie voor handen is. Daarbij krijgen de laadpalen een andere dan de standaard-kleinverbruikaansluiting en heeft de aangeslotene geen recht op transport zoals geregeld in de Netcode (art. 3.1.1a van de Netcode, dat bepaalt bijvoorbeeld dat iedereen altijd recht heeft op transport tot). Bij de voorgenomen pilot met een DC-net en DC-aansluitingen krijgen deelnemers ook een andere aansluiting, andere meting etc. Bij pilots met het inkopen van flexibiliteit ter vermindering van netverzwaring of overbrugging van de periode tot realisatie van netverzwaring, zou voor de vrijwillige deelnemers afgeweken moeten kunnen worden van de verplichting tot betaling van compensatievergoeding bij storing. Verder moeten voor diverse pilots ook aanvullende eisen gesteld kunnen worden, ook daar waar de codes daarin niet voorzien. Ook dat vergt ontheffing van de codes.

10. Elektriciteitswet: Art. 53 t/m 59 (m.n. 54): Het moet mogelijk zijn af te wijken van de Informatiecode.

De Informatiecode regelt onder andere de manier waarop het berichtenverkeer is ingeregeld en hoe de verrekening van energiestrommen administratief wordt afgehandeld. Om vergaande integratie van hernieuwbare energie mogelijk te maken is het noodzakelijk dat we ervaring op gaan doen met andere manieren van allocatie. Hiervoor is een ontheffing van de Informatiecode noodzakelijk. Ook voor het opdoen van praktijkervaring met gegevensuitwisseling tussen nieuwe marktrollen, zoals aggregatoren en prijsvergelijkingswebsites is een ontheffing van het bestaande berichtenverkeer noodzakelijk. Een ander voorbeeld is dat voor het opdoen van praktijkervaring bij gelijkstroomnetten er een andere manier van aansluiten noodzakelijk is en dus het standaardformat van het Centraal Aansluitregister (CAR) niet van toepassing kan zijn.

11. Gaswet Art. 10, 4: de netbeheerder moet in geval van een experiment kunnen afwijken van het discriminatieverbod

Hiervoor geldt dat de netbeheerder bij een experiment de deelnemers anders moet kunnen behandelen dan de aangesloten die niet deelnemen aan het experiment.

12. Gaswet: Art. 10a: bij experiment dient afwijking van lid 1 sub b (dat GTS verplicht is tot het in evenwicht houden van het door hem beheerde gastransportnet) mogelijk te zijn.

Bij experiment dient afwijking van lid 1 sub b (dat GTS verplicht is tot het in evenwicht houden van het door hem beheerde gastransportnet) mogelijk te zijn (o.a. voor microgrids zonder verbinding met het "vaste" gastransportnet). Deze ontheffing moet dus kunnen gelden voor zowel GTS als de RNB's.

13. Gaswet Art. 10Aa: Taken van de netbeheerder gas

Door de formulering van het huidige wetsartikel 10Aa is het de netbeheerder bijvoorbeeld nooit toegestaan om experimenten te doen met alternatieven voor gas als bedoeld in de Gaswet, zoals hybride warmtepompen, waterstof en ruw biogas, terwijl dat gelet op de uitfasering van gas wel zeer wenselijk is. Maar ook experimenten waarvoor de netbeheerder alleen een regie-/coördinatierol voor verschillende partijen zou willen vervullen, lijkt alleen met ontheffing van 10Aa mogelijk.

14. Gaswet art. 10Aa en art. 42a (meetinrichtingseisen)

Om een experiment te kunnen doen met slimme meters, bijvoorbeeld om te regelen dat aangeslotenen zelf met behulp van een tool en/of software de toegang tot slimme

meterdata kunnen regelen, is het nodig dat netbeheerders de slimme meter van extra tools of software mogen voorzien. Doordat de netbeheerder dan tevens meer doet dan nodig is voor de uitoefening van zijn wettelijke taken, is ook ontheffing van 10Aa nodig.

15. Gaswet Art. 14, eerste en derde lid:

Afwijking van de reguliere tarieven en voorwaarden voor transport dient bij een experiment mogelijk te zijn, maar ook afwijking van het discriminatieverbod dient mogelijk te zijn, want de netbeheerder kan niet alle afnemers aanbieden mee te doen met het experiment: deelname aan een experiment is vrijwillig en impliceert andere behandeling dan "normale aangeslotenen".

16. Art. 22 t/m 26 (m.n. 22): het moet mogelijk zijn af te wijken van de Informatiecode.

De Informatiecode regelt onder andere de manier waarop het berichtenverkeer is ingeregeld en hoe de verrekening van energiestrommen administratief wordt afgehandeld. Om vergaande integratie van hernieuwbare energie mogelijk te maken is het noodzakelijk dat we ervaring op gaan doen met andere manieren van allocatie. Hiervoor is een ontheffing van de Informatiecode noodzakelijk. Ook voor het opdoen van praktijkervaring met gegevensuitwisseling tussen nieuwe marktrollen, zoals aggregatoren en prijsvergelijkingswebsites is een ontheffing van het bestaande berichtenverkeer noodzakelijk. Een ander voorbeeld is dat voor het opdoen van praktijkervaring bij gelijkstroomnetten er een andere manier van aansluiten noodzakelijk is en dus het standaardformat van het Centraal Aansluitregister (CAR) niet van toepassen kan zijn.

Bijlage 2: Voorbeelden van experimenten

Voorbeeld Experiment 1: Smart Charging

Voor deze pilot is ontheffing nodig van de volgende bepalingen uit de E-wet: 16.1d (voldoende reservecapaciteit voor transport aanhouden), 16.1^e (iedereen aansluiten conform de codes), 16.1f (transport aanbieden conform de codes), 23,2 (discriminatieverbod bij aansluiten; want niet iedereen die dat wil kan van meet af aan meedoen), 24,3 (discriminatieverbod bij transport), 27,1 (tarievencode), 29 (in rekening te brengen transporttarief, 31 (technische codes) en 26ab (want netbeheerder moet kwartier-meetwaarden hebben) .

Afstemmen veranderende vraag en aanbod

Waar voorheen de balans op het energienetwerk werd gehandhaafd door het op-/afregelen van energiecentrales om zo in de fluctuerende energievraag te voorzien, produceren windmolens en zonnepanelen nu elektrische energie onafhankelijk van de energiebehoefte. Bij onze oosterburen zien we dit reeds gebeuren met 's middags enorme energieoverschotten tot gevolg.

Hiernaast verandert echter ook de energievraag met de opkomst van relatief zware, en tevens stuurbare, apparaten als elektrische auto's. Elektrische auto's zorgen nu al voor een verhoogde piekbelasting in de distributienetten terwijl het sturingspotentieel (de 'flexibiliteit') van deze auto's vrijwel onbenut blijft. Zonder van deze flexibiliteit gebruik te maken leiden verhoogde piekbelastingen tot kostbare en arbeidsintensieve netverzwaringen. Dit terwijl laadsessies relatief gemakkelijk en volautomatisch aangepast kunnen worden op een zodanige wijze dat (1) piekbelastingen worden gereduceerd en (2) duurzame energie beter benut.

Samengevat kunnen we de veranderende vraag slim afstemmen op het veranderende aanbod zodat duurzame energie beter benut wordt en kostbare netinvesteringen zoveel mogelijk voorkomen.

Mogelijkheden van het distributienet

Op dit moment kennen de Nederlandse laagspanningsnetten voor distributie van elektriciteit een relatief lage benuttingsgraad. Zij worden reeds decennialang uitgelegd op basis van de veronderstelde piekbelasting waarin voorzien dient te worden.

Vanwege de aansluitplicht waaraan regionale netbeheerders gebonden zijn, dienen zij netten te verzwaren wanneer niet langer kan worden voorzien in de lokale piekbelasting. Figuur 1 laat een voorbeeld uit Amsterdam zien waaruit naar voren komt dat de hoge piekbelasting in de avond nog weinig ruimte laat voor bijvoorbeeld elektrische auto's. Wanneer elektrische auto's echter rond het avondeten aan het laden worden gezet, kunnen en mogen netbeheerders niet anders dan het net verzwaren. Het behoeft geen uitleg dat dit maatschappelijk gezien onwenselijk is gezien het feit dat er een grote hoeveelheid capaciteit onbenut blijft op de overige momenten van de dag. De benuttingsgraad zou door een netverzwaring nog verder dalen terwijl hij met behulp van elektrische auto's

juist verhoogd zou kunnen worden. Daarnaast zou ook duurzame energie beter benut kunnen worden wanneer de onbenutte capaciteit overdag beter wordt gebruikt. Wanneer software in de aansluiting ervoor zorgt dat een auto wacht met laden totdat er voldoende ruimte op het net is en/of er voldoende duurzame energie voorhanden is, kan dit netverzwaringen uitstellen of zelfs voorkomen, de benuttingsgraad van het net verhogen, en wordt duurzame energie beter benut. De eigenaar van de auto hoeft hier weinig van te merken aangezien uit onderzoek¹ in Amsterdam blijkt dat elektrische auto's slechts 30% van de tijd dat ze aangesloten zijn, daadwerkelijk staan te laden

Een netaansluiting met variabele capaciteit

Om de veranderende energievraag beter af te kunnen stemmen op het veranderende aanbod waarbij gebruik gemaakt wordt van onbenutte netcapaciteit wordt voorgesteld om een netaansluiting met een variabele capaciteit toe te staan. Netbeheerders Liander en Enexis hebben hier reeds positieve ervaringen mee opgedaan in experimenten met diverse marktpartijen. Zo wordt in Amsterdam door het buiten de lokale piekbelastingen ter beschikking stellen van een hogere capaciteit meer energie verkocht dan bij een netaansluiting met een vaste capaciteit.

Experimenteerruimte

Het zou regionale netbeheerders toegestaan moeten worden om binnen de experimenteerruimte die de Wet Voortgang Energietransitie (VET) biedt, meer ervaring op te doen met deze vorm van slim laden van elektrische auto's. Een aansluiting met variabele capaciteit kan relatief eenvoudig worden ingevoerd binnen het bestaande leveranciersmodel en versterkt op korte termijn de doelmatigheid van de investeringen omdat er een incentive wordt geïntroduceerd voor belastingspreiding. Hiermee worden diepere netinvesteringen uitgesteld of mogelijk voorkomen.

Normaal moet het net verzwaaard worden en krijgt een laadpaal een standaard-kv-aansluiting (3x25A) en worden de daarbij horende gereguleerde aansluit- en transporttarieven voor kleinverbruikers betaald en kan te allen tijde worden afgenomen tot de contractuele aansluitcapaciteit. In dit geval hebben de deelnemers een grotere 3x35A aansluiting nodig en wordt de aansluiting voorzien van software waarmee netbeheerder bepaalt wanneer transport mogelijk is. Een profiel bepaalt wanneer geladen mag worden. Gedurende de pilot wordt het profiel verder vervolmaakt: van standaard-profiel naar een profiel met lokale differentiatie naar uiteindelijk een dynamisch profiel, Er gelden aparte tarieven (ook het verschil tussen aansluitkosten voor 3x25A en 3x35A moet gecompenseerd worden).

¹ J. Helmus, R. van den Hoed, "Unraveling User Type Characteristics: Towards a Taxonomy for Charging Infrastructure", EVS28 International Battery, Hybrid and Fuel Cell Electric Vehicle Symposium

Voorbeeld 2: Waterstofexperiment

Het experiment betreft het transporteren en distribueren van waterstof door een regionale gasnetbeheerder. Op lokaal niveau wordt een geïsoleerd deel van de bestaande gasinfrastructuur geschikt gemaakt voor waterstof. Voor de levering van waterstof zijn op dit moment nog twee alternatieven in beeld: (i) lokale productie met een elektrolyzer of (ii) aansluiting op een waterstofrotonde. Het geplande startjaar van het experiment is 2025. Voorafgaand aan dat moment moet veel worden voorbereid en moet o.a. onderstaande worden opgelost.

Waterstof voldoet niet aan de definitie van gas zoals opgenomen in artikel 1, lid 1, sub b van de Gaswet. Voor het experiment is daardoor geen plaats binnen de gasnetbeheerder. De mogelijkheid dient te worden gecreëerd voor de netbeheerder om onderzoek te doen naar dergelijk efficiënt hergebruik van assets.

In ieder geval bij alternatief (i) voor de levering van waterstof – maar mogelijk ook bij alternatief (ii) – zal geen sprake zijn van derdentoegang tot het netwerk en daarmee van keuzevrijheid van leverancier door aangeslotenen. Volgens artikel 8, sub h van de concept-AmvB is dit een weigeringsgrond voor het verlenen van ontheffing. Deze eis maakt onderzoek doen naar efficiënt hergebruik van assets onmogelijk en daarom is een uitzondering op deze weigeringsgrond gepast.

Vanwege technische redenen is het voor aangeslotenen in het betreffende gebied niet mogelijk om niet deel te nemen aan het experiment. Volgens artikel 8, sub j van de concept-AmvB is dit een weigeringsgrond voor het verlenen van ontheffing. Deze weigeringsgrond impliceert dat voor het uitvoeren van een dergelijk experiment een alternatieve gasinfrastructuur moet worden aangelegd en maakt het uitvoeren van zo'n experiment daarmee de facto onmogelijk vanwege de kosten die daarmee samenhangen. Op deze weigeringsgrond zou een uitzondering van toepassing moeten worden verklaard in het geval de weigeringsgrond de aanleg van alternatieve infrastructuur impliceert.

Voorbeeld 3: Local Energy Communities

De experimenten betreffen initiatieven van 'local communities' om een lokale markt te vormen voor het verhandelen van elektriciteit. Hierbij kan door slimme afstemming meer flexibiliteit ingezet worden en de belasting van het net verlaagd worden. Er zijn verschillende voorbeelden van dit soort initiatieven, o.a. Stedin Hoog Dalem 2.0.

Dit soort projecten doet een beroep op de experimenteerregeling om ruimte te creëren om het lokaal aanwezige net zelf te kunnen beheren of voor een andere invulling van de nettarieven. Vaak wordt in dit soort projecten ook gezocht naar een oplossing voor een aangepaste verrekening van energiebelasting. De experimenteerregeling biedt hiervoor geen ruimte en daardoor worden andere oplossingen uitprobeerde.

Duidelijker en krachtiger zou het zijn als er een ontheffing voor dit soort projecten mogelijk is waarmee de energiebelasting verschoven kan worden van individueel verbruikers niveau naar community niveau. Het gaat dus om andere wijze van heffen van energiebelasting, niet om lokaal afschaffen. De verschuiving van individueel verbruikers niveau naar community niveau haalt de prijsasymmetrie tussen teruglevering en levering weg en maakt daarmee een positieve business case voor lokaal energie delen mogelijk. Tevens biedt dit ruimte om te experimenteren met opvolgers van de salderingseglng en verbetering van de postcoderoosregeling. De route naar stimuleren van duurzame productie met prikkels voor verlaging van de systeemimpact wordt hiermee geopend!

Voorbeeld 4: Flexibele transporttarieven - Stoplicht model met dal-/piekuren geografisch verdeeld

Experiment inzake het flexibel maken van transporttarieven afhankelijk van beschikbare netcapaciteit. Hierbij valt te denken aan een stoplicht model dat heldere signalen geeft wanneer het gunstig/ongunstig is voor het net om elektriciteit af te nemen. Binnen deze variant van het stoplicht model zijn aan de signalen prijsprikkels gekoppeld die geografisch verdeeld zijn om het net zo optimaal mogelijk te gebruiken en de kosten zo laag mogelijk te houden (belemmering = binnen de huidige E-wet is tariefdifferentie met locatieprikkels per spanningsniveau niet mogelijk).

Kenmerken van het concept model:

- Basis van historische transportcapaciteit en/of RES opwekking per regio
- Definiëren piek-/daluren, maand/week/dag
- Elke regio zijn eigen piek-/daluren
- Signalen definiëren
 - o *kW contract en/of kW max niet geldig tijdens daluren*
 - o *Tarief aan dal-/piekuren toeschrijven (bv. 50% bij daluren, 120% bij piekuren)*
 - o *Kan verder uitgewerkt worden naar een steeds dynamischer model*

Artikelen E-wet welke dit belemmeren

Artikel 29 lid 1 en lid 2 van de E-wet dat aangeeft dat er geen differentiatie in tarief gemaakt mag worden op basis van locatie van de aansluiting, maar alleen op basis van spanningsniveau.

Door de mogelijkheid te hebben om geografisch prijsprikkels te geven in tijden van lage of juist hoge netbelasting kunnen incidentele pieken in netbelasting of opwek van Renewable Energy Sources (RES) juist weg worden genomen. Deze flexibiliteit kan in de toekomst een van de oplossingen zijn voor de uitdagingen die ons te wachten staan. Dit kan leiden tot minder redispatch kosten, congestiemanagement kosten, investeringskosten aangezien netverzwaringen mogelijk later of niet nodig zijn. Vandaar dat een dergelijk experiment ons van kennis kan voorzien die in de toekomst zeer waardevol is. Op de korte termijn kan dit leiden tot verdere elektrificatie van de industrie doordat de business cases van power2heat, power2products of storage faciliteiten sterker wordt.

Voorbeeld 5: Goedkoper en eenvoudiger aansluiten van hernieuwbare energie.

In het noorden van het land is het inpassen van duurzame opwekking een uitdaging, waarbij in een aantal gevallen er aanzienlijk eenvoudiger en goedkopere wijzen van aansluiten voorhanden zijn, die én in het belang van de klanten zijn én in het belang van de netbeheerder. Deze wijzen van aansluiten passen echter niet in de bestaande regelgeving, bijvoorbeeld een 'zonnecontainer', een aansluiting in de ring in plaats van op het onderstation. Het belang van het anders kunnen aansluiten dan de wijze die volgt uit de begin van de regulering stammende rigide indelingen van aansluitcategorieën kan erg helpen bij het versnellen van inpassingen van duurzame energie."